

LUONTOLAUSUNTO JA LIITO-ORAVASELVITYS MÄKKYLÄNKUJAN (116201) ASEMAKAAVAMUUTOSTA VARTEN

Pekka Routasuo

23.6.2020

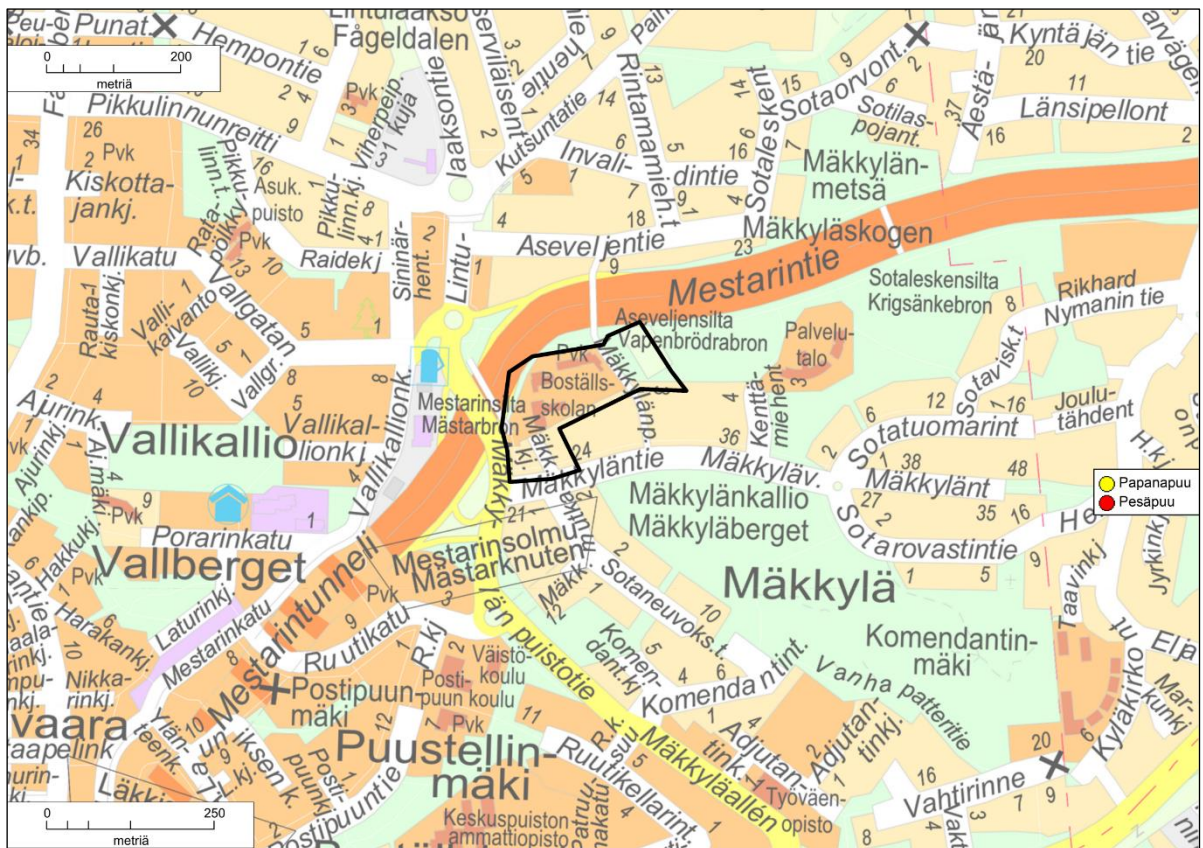
JOHDANTO

Luontolausunnon kohteena on Espoon Leppävaarassa sijaitseva Mäkkylänkujan (116201) asemakaava-alue. Alue sijoittuu Kehä I:n ja Mäkkyläntien väliin (kuva 1). Luontolausunnon tavoitteena on tunnistaa maastokäynnin avulla alueen mahdolliset luontoarvot ja esittää tarvittaessa toimenpidesuosituksia sekä arvioida mahdollisten lisäselvitysten tarve. Lisäksi kohteelta tehtiin liito-oraselvitys.

Espoon kaupungin Kaupunkisuunnittelukeskus tilasi työn Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Lausunnon on laatinut biologi, LuK Pekka Routasuo.

LÄHTÖTIEDOT

Mäkkylänkujan asemakaavamuutosalueen pinta-ala on 3,2 hehtaaria. Selvitysalueelta ei aiemmin ole laadittu luontoselvitystä, mutta vuonna 2014 tehdyssä Espoon liito-oravien kokonaiselvityksessä alueen itäpuolelta rajattiin liito-oravalle soveltuvaa metsää (Lammi ym. 2016). Kaava-alueen itäpuolinen metsäalue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY) ja osa maakuntakaavan mukaista maakunnallista pohjois–eteläsuuntaista viheryhteyttä.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti ja raja. Pohjakartta © Espoon kaupunki.

LIITO-ORAVASELVITYS

Selvitysalueella on vain niukasti liito-oravalle soveltuvaa puustoa, mutta alueen itäpuolella noin 300 metrin päässä (uuden palvelukeskuksen vieressä) on tiedossa oleva liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Liito-oravat pääsevät liikkumaan metsäaluetta pitkin myös Mäkkylänkujan asemakaavamuutosalueen puolelle. Selvitysalueen kaakkoiskulma on rajattu liito-oravalle soveltuvaksi alueeksi (Lammi ym. 2016).

Liito-oravan esiintyminen selvitysalueella tarkistettiin 26.3.2020 tehdyllä maastokäynnillä. Lajin jätöksiä etsittiin huolellisesti isojen haapojen ja kuusten tyviltä.

Selvitysalueelta ei löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Parhaiten lajille soveltuvaa puustoa on urheilukentän kaakkoispuolisessa metsikössä. Yksittäisiä haapoja kasvaa siellä täällä eri puolilla aluetta.

Selvitysalue rajoittuu pohjoisessa ja lännessä Kehä I:een. Puuton alue on näillä kohdin lähes 200 metrin levyinen, joten liito-orava ei kykene ylittämään tiealuetta. Liito-oravalle hyvin sopiva puustoinen kulkuyhteys on palvelukeskuksen eteläpuolitse Mäkkyläntien yli (kuva 2).

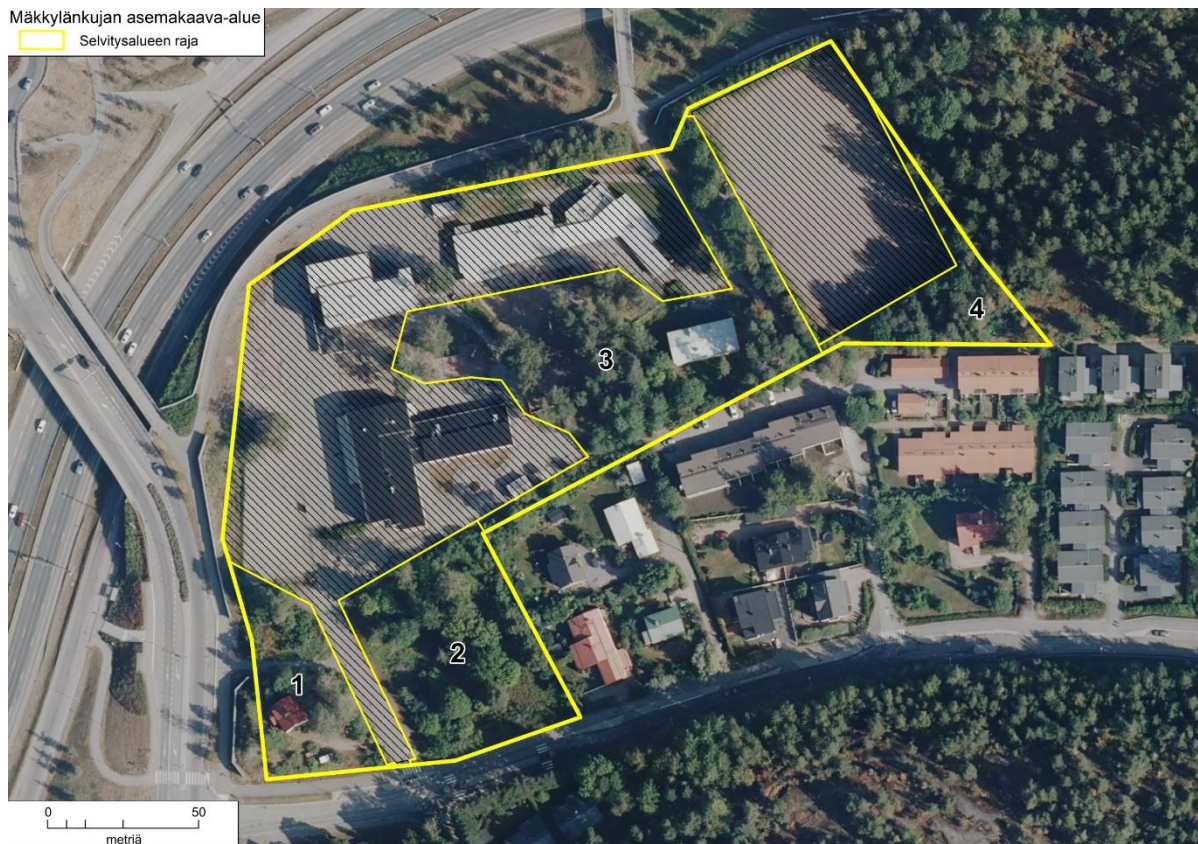

Kuva 2. Mäkkylänkujan selvitysalueen ympäristön liito-oravarajaukset ja mahdolliset yhteydet. Ilmakuva © Espoon kaupunkimittaussyksikkö 2019.

SELVITYSALUEEN LUONNONOLOT

Mäkkylänkujan asemakaavamuutosalueelle tehtiin maastokäynti 17.6.2020. Katselmuskäynnillä inventoitiin selvitysalueen kasvillisuutta ja luontotyypppejä sekä selvitettiin mahdolliset arvokkaat luontokohteet.

Alueen luonnonoloja kuvataan seuraavassa osa-alueittain (1–4), joiden rajaukset ilmenevät kuvasta 3. Kuvaan on merkitty myös rakennetut alueet, kadut ja urheilukenttä, joita ei tässä kuvata. Nämä alueet ovat pääosin kasvittomia, lukuun ottamatta joitain istutuksia.

Kuva 3. Selvitysalueen jako osa-alueisiin 1–4. Rakennetut alueet, kadut ja urheilukenttä on merkitty vinoviivituksella. Ilmakuva © Espoon kaupunkimittausyksikkö 2019.

Osa-alue 1. Selvitysalueen lounaisosassa on asuintalo. Sen pihapiirin puusto on varttunutta mäntyä, koivua ja haapaa. Kevyen liikenteen väylän pohjoispuolella kasvaa varttunutta koivua ja haapaa (myös yksi kolohaapa), sekä nuorta vaahteraa, raitaa ja haapaa. Lisäksi tavataan kurturuusua, joka on haitallinen vieraslaji. Kenttäkerroksessa kasvaa koiranheinää, rohtoraunioyrttiä, komealupiinia, niitty-nurmikkaa, vuohenputkea, nokkosta, pelto-ohdaketta ja aitovirnaa. Kuivan ojan reunoilla tavataan ranta-alpia ja metsäkortetta.

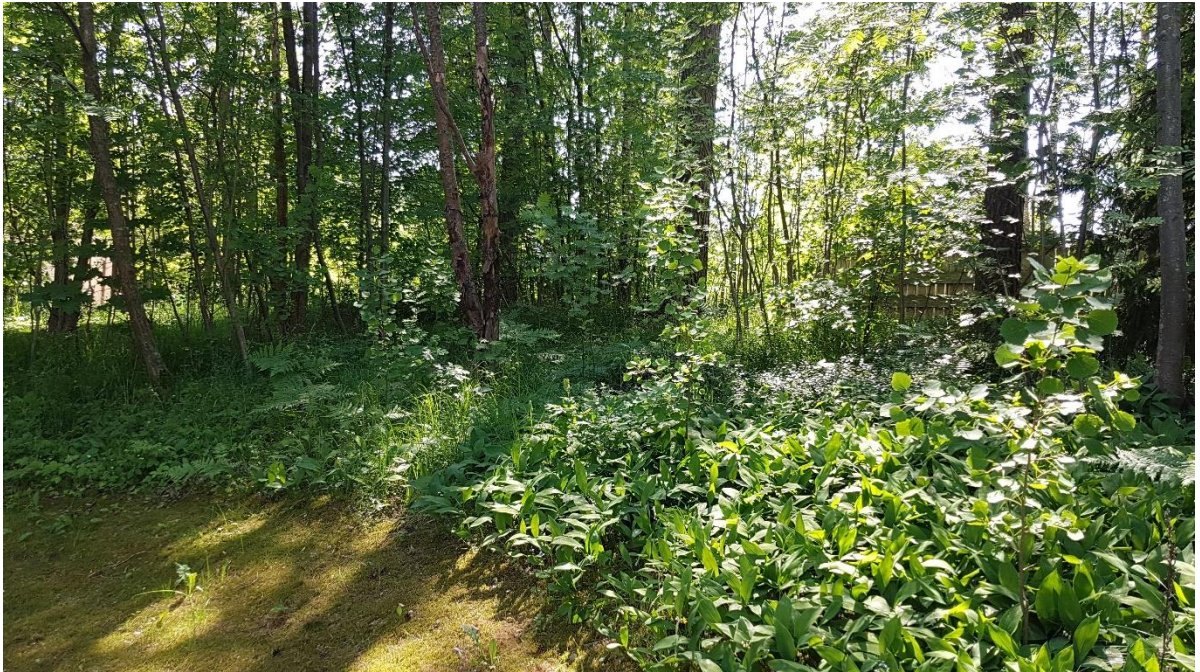
Osa-alue 2. Koululle menevän kadun itäpuolella on ilmeisesti vanha talon paikka. Alueen puusto on melko harvaa ja suurruohoja kasvavaa niittyä on runsaasti (ks. kansikuva). Alueen kasvillisuudessa on paljon puutarhakasveja ja istutettuja puita, kuten omenapuita, tammia, lehmuksia, saarni, douglaskuusi, orapihlaja, juhan-nusruusu, illakko ja rohtoraunioyrtti. Lajistoon kuuluvat lisäksi vaahtera, koivu ja harmaaleppä sekä tuomi ja pähkinäpensas. Kenttäkerroksessa esiintyy maitohors-maa, peltokortetta, komealupiinia, kyläkellukkaa, vadelmaa, leskenlehteä, niitty-nätkelmää, pietaryrttiä ja vuohenputkea.

Osa-alue 3. Alueesta iso osa on päiväkodin aidattua piha-aluetta, jolla kasvaa har-vahkoa männikköä ja koivikkoa. Lounaassa ojan varrella tavataan nuorta raitaa, pihlajaa ja haapaa. Asuintalon länsipuolella on kuivahko mäki, jolla kasvaa varttu-nutta mäntyä, koivua ja haapaa sekä nuorta raitaa ja vaahteraa (kuva 4). Pensas-kerroksessa tavataan taikinamarjaa. Kenttäkerroksessa esiintyy koiranheinää, aho- ja paimenmataraa, niittynätkelmää, lillukkaa, nuokkuhelmikkää, nurmitädy-kettä, sananjalkaa, mustikkaa, kieloa ja kalliokieloa. Talon itäpuolella kasvaa vart-tuvaa–varttunutta mäntyä ja koivua.

Mäkkylänpolun ja urheilukentän välissä ojan varrella kasvaa nuorta koivua ja rai-taa sekä vaahteran taimia ja pihlajaa. Kenttäkerroksessa esiintyviä lajeja ovat vuo-henputki, valkopeippi, kyläkellukka, maitohorsma, nurmipuntarpää, syyläjuuri, valkovuokko, ahomansikka, vadelma ja koiranheinä.

Osa-alue 4. Urheilukentän itäpuolella on kapea kaistale tuoreen kankaan ja lehto-maisen kankaan sekametsää. Varttunut puusto on pääosin mäntyä, kuusta ja koi-vua, haapaa on niukasti (kuva 5). Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mustikka, kielo, kangasmaitikka, valkovuokko, lillukka, oravanmarja ja sananjalka. Kentän kaakkoispuolella on vanha maa-ainestenottoalue, jossa kasvaa nuorta–varttu-nutta kuusta, haapaa, koivua ja mäntyä. Tammen taimia on useita. Kaatuneita puita on melko paljon. Lehtomaisen kankaan lajistoon kuuluvat mm. kielo, jänön-salaatti, nurmirölli, vadelma ja nuokkuhelmikkä.

Kuopan länsipuolella kasvaa varttuvaa–varttunutta kuusta, koivua ja haapaa sekä muutama järeä mänty. Lajistoon kuuluvat lisäksi mm. kielo, rönsyalpi, valko-vuokko, nuokkuhelmikkä, sananjalka, vuohenputki ja jänönsalaatti. Metsikössä on runsaasti lähitalosta peräisin olevaa puutarhajätettä ja risuja; puutarhakarkulai-sista tavattiin kuuniljaa. Urheilukentän kulman lähellä on pieni kallioalue, jolla esiintyy mm. isomaksaruohoa, ahomansikkaa, juhannusruusua, maitohorsmaa, kanadanpiiskua ja juolavehnää.

Kuva 4. Osa-alue 3:n keskiosan kasvillisuutta. Valokuva © Pekka Routasuo.

Kuva 5. Urheilukentän itäpuolista metsää. Valokuva © Pekka Routasuo.

JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 -alueita, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteita, luonnonsuojelualueita, suojeltuja luontotyyppieitä tai luonnonmuistomerkkejä.

Maastokäynnillä ei todettu kohteita, jotka täyttäisivät luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten suojeltujen luontotyyppien, vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisten pienvesikohteiden tai metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen kriteerit. Alueella ei ole uhanalaisia, silmälläpidettäviä (Kontula & Raunio 2018a, b) tai muita merkittäviä luontotyyppieitä eikä METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016) täyttäviä kohteita.

Selvitysalueella ei arvioitu olevan luontodirektiivin liitteen II ja IV lajeille hyvin sopivia elinympäristöjä. Alueella on vain vähän liito-oravalle soveltuvaa metsää, jossa kasvaa varttunutta haapaa ja kuusta. Vuonna 2014 tehdyssä liito-oravaselvityksessä rajattiin selvitysalueen itäpuolelta noin 300 metrin päästä liito-oravan eliniiriin ydinalue (Lammi ym. 2016). Samassa selvityksessä rajattiin liito-oravalle soveltuva metsä, joka ulottuu selvitysalueen kaakkoiskulmaan. Vuoden 2020 selvityksessä ei havaittu Mäkkylänkujan alueella merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Alueella ei myöskään ole merkitystä liito-oravien kulkuyhteyksien kannalta.

Mäkkylänkujan selvitysalueella on hieman lepakoiden saalistusalueeksi soveltuvaa metsää. Metsiköiden luonteen ja pienialaisuuden vuoksi niillä ei arvioida olevan erityistä merkitystä lepakoiden kannalta (vrt. arvokkaiden lepakkoalueiden luokitus; SLTY 2012).

Selvitysalueella ei arvioitu olevan myöskään uhanalaisten (Hyvärinen ym. 2019) tai muiden huomionarvoisten lajien kannalta tärkeitä elinympäristöjä tai esiintymispaikkoja. Alueen metsiköt ovat pinta-alaltaan niin pieniä, ettei niillä ole erityistä merkitystä huomionarvoisten lintulajien pesimäalueina. Lajiston osalta ei ehdoteta tarkempia inventointeja.

Maakuntakaavan maakunnallinen viheryhteystarve on merkitty selvitysalueen itäpuolelle noin 200 metrin päähän. Mäkkylänkujan asemakaavan muutoksella ei ole vaikutusta tähän yhteyteen.

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 – tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 5/2018:1–388.

- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 5/2018:1–925.
- Lammi, E., Vauhkonen, M., Routasuo, P. ja Hanski, I.K. 2016: Espoon liito-oravien kokonaisselvitys 2014–2015. – Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 2/2016:1–58.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Salminen, J. & Aalto, S. 2012: Luonnonympäristön arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU). Loppuraportti. – Uudenmaan liiton julkaisuja E 119:1–54.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.
- SLTY 2012: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksesta luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. 7 s.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnon-tieteelliset valintaperusteet 2016–2025. – Ympäristöministeriön raportteja 17/2016:1–75.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Ympäristöopas 109:1–196.